

LUXEMBURGI ZSIGMOND: (1387-1437)

I. szakasz: (1387-1403)

Ebben a szakaszban Zsigmond **hatalmának megszilárdításáért** küzd:

- eleinte **Mária** (Nagy Lajos lánya) **társuralkodója** volt
- **ellenkirályt** is állítottak vele szemben (**II. Kis Károly**), akit Mária hívei később megöltek
- végül a **bárók akaratából került hatalomra**, ennek hatalmas ára volt: **Lackfi Istvánt nádorrá** kellett választania, a **Kanizsai-Lackfi liga** többi tagjának pedig **birtokokat** kellett adnia,
- emiatt a király várainak felét elvesztette, így **jelentős bevételtől esett el**, és a hatalma is jelentősen lecsökkent.
- Zsigmond ezek után megpróbálta növelni hatalmát, ám ezzel csak a bárók haragját keltette fel, akik **1401-ben fogságba** ejtették a királyt, és **Siklós** várába zárták.
- A siklói fogság ideje alatt azonban más kapcsolatokat épít ki és így kerül kapcsolatba a **Garai-Cillei ligával**, akik kiszabadították, és segítségével az **1403-as Pest** alatti ütközetben Zsigmondnak sikerült levernie korábbi szövetségeseinek lázadását.
- Ezt követően a Garai-Cillei ligával kötött szövetségét házassággal is megerősítette (korábbi felesége **Mária 1395-ben egy vadászbalesetben** meghalt), és feleségül vette **Cillei Borbálát**.

II. szakasz:(1403-37)

Uralkodásának ebben a szakaszában sikerült **megszilárdítania az uralkodói hatalmat**:

- egy **megbízható és dinasztiahú bárói réteget** alakított ki.
- A **pénzhiány** miatt **záloghiteleket** vesz fel, **kölcsönöket** vesz fel, **pénzrontással** él. **13** szépségi várost **zálogosít** el a lengyeleknek.

a) Társadalmi viszonyok

- **Bárók:** Ez a korábban öt támogató **Garai-Cillei ligából**, az **idegen származású**, bárói rangra emelt **hivatalnokaiból**, és a bárói rangra emelt **köznemesekből** állt. Az idegen származású báróknak elsősorban gazdasági és politikai hatalmat adott. Ekkor került Magyarországra a törökök elleni harcokban hírnevet szerző **Ozorai Pipo**, (olasz származású, eredeti neve: Filippo Scolari) és a lengyel származású **Stiborci Stiborc**, akire Zsigmond főleg gazdasági feladatokat bízott és Erdély élére állította. Az öt kiszabadító **Garai Miklósnak** nádorságot adott, **Cillei Hermann**t pedig főtanácsosának tette meg. Természetesen a magyar híveiről sem feledkezett meg: ekkor alapozták meg családjuk tekintélyét a **Báthoryak**, a **Rozgonyiak**, a **Tallóciak**, a **Perényiek** és a **Pálóczyak**. Mindez azonban egy meglehetősen kevert bárói réteg kialakulását eredményezte, ezért **1408-ban** Zsigmond létrehozta a **Sárkányrendet**, ami egységesítette a meglehetősen kevert bárói réteget.
- **Nemesség:** A hivatalokban egyre több lett azoknak a nemesek száma, akik szaktudásuk miatt kerültek egy-egy hivatal élére. Ennek során a kialakuló **nemesi vármegyékben egyre erősödött hatalmuk**, amit jól példáz az, hogy a bírók többsége a nemesek soraiból kerültek ki. Ez jó fegyvernek bizonyult a bárók hatalmaskodásaival szemben. Ekkor került sor az **első rendi gyűlésre**, amely **1397-ben, vagy 1405-ben** lehetett.
- **Polgárság:** Befolyásuk ekkoriban még csekély jelentőségű volt, ám Zsigmond komoly **várostámogató** politikát folytatott, és elsősorban **gazdasági erőforrást** látott a városokban, mivel politikai támaszként gyengék. **1405-ben** kiadta a **városi dekrétumokat**, melyben megerősítette a városok jogait, és a **jelentősebb városokat meghívta az országos tanácskozó gyűlésre**. Ekkor indult, és erősödött meg a polgárság renddé fejlődése. Uralkodása idején fejlődésnek indultak a városok, főleg a **bányavárosok** (*Selmecebánya, Besztercebánya*), illetve a szász városok (ilyen pl. *Erdélyben Nagyszében*).

b) Külpolitikája:

Nyugati irány:

- Zsigmondra nem csak a magyar, hanem a német politikában is komoly szerep várt. **1410-ben német-római királlyá** választották. Ekkor hívta össze a XV. század legnagyobb “összeurópai kongresszusát”, **Konstanzban (1414-1418. konstanzi zsinat.)**
- A zsinat elsődleges feladata az **1378.** óta tartó **szkizma** (egyházzsújtás) felszámolása volt. Ekkor ugyanis 3 pápa volt. Zsigmondnak sikerült elérnie, hogy a három helyett egyet, **V. Mártont** válasszák meg pápának.
- A második kérdés az egyház megreformálása volt. Ehhez kapcsolódott a cseh reformátor, **Husz János meghallgatása** is, akit Zsigmond támogatott, ám a püspökök nyomására mégis elítélte.
- Ezután 1419-ban **cseh király** lett, és így bekerült a választófejedelemek körébe.
- A konstanzi lépéseivel azonban maga ellen hangolta a cseheket, és elkezdődött a **17 évig tartó huszita háború**. Zsigmond ennek leverésére keresztes háborút hirdetett. **1431-ben** sikerült megosztania a felkelőket, és a kelyhesek átpártoltak hozzá. Az ő segítségével végül **1434-ben Lipanynál** döntő csapást mértek a táboríták seregére.
- A huszita háborúk vége felé érte el legnagyobb sikerét, ugyanis **1433-ban** a pápa **német-római császárrá koronázta**.

Déli irány:

- Itt főleg a **törökök** ellen harcolt. Ennek az volt az előzmény, hogy a törökök az **1389-es I. rigómezei** ütközet után Magyarország határához értek.
- Zsigmond eltökélt szándéka volt, hogy kiűzze a törököket Európából, ezért **1396-ban keresztes hadjáratot** indított ellenük. A had zömében magyarokból állt, de emellett voltak idegen lovagok is. A döntő ütközetre **1396-ban Nikápolynál** került sor, ahol a lovagok csúfos **vereséget** szenvedtek.
- Ezután Zsigmond védekezésre rendezkedett be. Ehhez azonban egy komoly hadsereg kellett, és a banderális hadsereg nem volt képes ellátni ezt a feladatot, ezért az **1397-es temesvári kongresszuson** döntöttek a **telekkatonaság** felállításáról. Ezután minden husz jobbágytelek után a földesúrnak egy felfegyverzett könnyűlovast kellett kiállítania.
- A déli vidéken megerősítette a határt, és egy tagolt hármas **védelmi rendszert** épített ki.
 - ⇒ Ennek legdélebbi részét a vazallus **ütközőállamok** adták: *Havasalföld, Szerbia és Bosznia*.
 - ⇒ Ez után következtek a déli határ mentén kialakított **bánságok** (macsói-, szörényi bánság)
 - ⇒ A harmadik vonalat a **déli végvárvonal** adta, melynek központja **Nándorfehérvár** lett.
- 1428-ban megpróbálta visszafoglalni a törököktől **Galambóc** várát, ám ez nem sikerült.
- A déli irányú küzdelmek alatt **elveszítette Dalmáciát**, ami ismét velencei fennhatóság alá került.

Összegzés:

- A korábbi történetírók főleg uralkodásának első szakaszára hivatkozva erősen bíralták Zsigmond uralmát, ám a későbbi írók (Mályusz Elemér és Engel Pál) főleg a második szakaszra támaszkodva **nagy formátumú európai uralkodóként** ábrázolják, aki helyreállította a belső rendet.
- Ennek során az egyházzal kapcsolatos jogokat szerez a bárókkal szemben. 1404-től Zsigmond beleegyezésétől tette függővé a pápai bullák kihirdetését. Ez volt a királyi tetsvényjog, **placetum regium**. A konstanzi zsinaton pedig a főkegyúri jogot is megszerzi. Eszerint a pápa csak a király jelöltjeiből választhatott egyházi méltóságot betöltő személyt.
- Uralkodása idején komoly **lendületet vett a rendi fejlődés**. Az **1435-ben** tartott **gyűlésen** már a negyedik rend, a **polgárság** is képviseltethette magát, ám még mindig jellemző volt az uralkodó akaratának érvényesülése.